

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 180/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. F. T., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. Nc 1117/99 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. F. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2008 doručená sťažnosť Ing. F. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Nc 1117/99.

1. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ dňa 22. 11. 1999 podal na Okresnom súde Žilina žalobu na ochranu osobnosti. Vec je vedená pod sp. zn. Nc 1117/99.

Ku dňu podania sťažnosti vo veci nebol nariadený termín pojednávania.

Dňa 07. 12. 1999 sťažovateľ doručil odporcovi návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Ku dňu podania sťažnosti odporca nerozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, napriek tomu, že podľa § 75 ods. 4 O. s. p. o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu.

(...)

Dňa 10. 12. 2007 sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov adresovanú predsedovi Okresného súdu Žilina.

(...)

Podľa vyjadrenia odporcu č. 1SprS 448/07 z 20. 12. 2007 spis bol dňa 25. 09. 2000 zaslaný Krajskému súdu v Žiline, ktorý mal rozhodnúť o námietkach zaujatosti a preto sa k dôvodnosti sťažnosti nemôže vyjadriť. Ak došlo k nejakým prietahom v konaní nenesie za ne zodpovednosť Okresný súd Žilina.

(...)

Sťažovateľ obsah vyjadrenia neakceptuje. Sťažovateľovi nikdy neboli doručené žiadne námietky zaujatosti. V prípade, ak obsah vyjadrenia zodpovedá skutočnosti, predloženie spisu nadriadenému súdu v inom ako predpísanom konaní o opravných prostriedkoch a osem ročný nezájem súdu o spis, je neospravedliteľným prietahom v konaní súdu prvého stupňa. Sťažovateľ zdôrazňuje, že súd prvého stupňa nielenže nenariadil žiadne pojednávanie na konanie o veci, ale nerozhodol o návrhu na predbežné opatrenie. Súd musí mať vytvorený kontrolný mechanizmus, v rámci, ktorého zodpovedné súdne osoby kontrolujú nerozhodnuté veci.

(...)

Odporca sa teda nemôže zbaviť zodpovednosti za prieťahy v konaní s poukazom na predloženie spisu nadriadenému súdu v roku 2000, keď žiadnym spôsobom nezabezpečil vrátenie spisu, nezabezpečil vlastnú rozhodovaciu činnosť.

Odporca relevantným spôsobom nereagoval ani na sťažnosť na prieťahy, pretože od jej podania uplynuli viac ako 2 mesiace a odporca nerozhodol o návrhu na predbežné opatrenie a nenariadil termín pojednávania vo veci. Sťažovateľovi nie sú známe z vyjadrenia k sťažnosti ani opatrenia prijaté odporcom na odstránenie existujúceho stavu. (...).“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po vykonanom dokazovaní o sťažnosti sťažovateľa nálezhom takto rozhodol:

„1/ Základné právo Ing. F. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina sp. zn. Nc 1117/99 porušené bolo.

2/ Okresnému súdu Žilina prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. Nc 1117/99 konať bez zbytočných prieťahov.

3/ Ing. F. T. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 800.000,- Sk (slovom osemstotísíc korún slovenských), ktoré je Okresný súd Žilina povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Okresný súd Žilina je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania Ing. F. T. na účet právnej zástupkyne JUDr. T. P. (...) tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.“

2. Ústavný súd z odpovede predsedu okresného súdu sp. zn. 1 Spr S 448/07 z 20. decembra 2007 sťažovateľovi na jeho sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. Nc 1117/99 tvoriacu prílohu sťažnosti okrem iného zistil:

„Podľa vyjadrenia konajúceho sudcu bol spisový materiál zaslaný na Krajský súd v Žiline. Tento mal rozhodnúť o námietkach zaujatosti. (...)Po vykonanom šetrení bolo zistené, že sa jedná o spis, ktorý bol dňa 25. 9. 2000 zaslaný Krajskému súdu v Žiline. Od tejto doby o ňom konajúci súd nemá žiadne informácie napriek viacerým urgenciám.

Telefonicky bolo od pracovníčky krajského súdu zistené, že spis bol aj na Najvyššom súde a bol následne vrátený krajskému súdu. (...)

Ak teda došlo v tejto veci k nejakým priet'ahom, za tieto nemôže byť zodpovedný Okresný súd v Žiline. Preto je potrebné túto záležitosť riešiť vo vzťahu ku Krajskému súdu v Žiline.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na pojednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd doteraz právoplatne nerozhodol.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a dopytom na okresný súd ústavný súd zistil (pozri aj bod 2 I. časti odôvodnenia), že okresný súd 25. septembra 2000 v namietanej veci sp. zn. Nc 1117/99 zaslal spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o námietke zaujatosti, ktorú podal odporca. Krajský súd zaevidoval vec pod sp. zn. 13 Nc 285/00 a do času rozhodovania ústavného súdu vec nevrátil okresnému súdu. Sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 5. marca 2008.

Odstúpením veci vedenej pod sp. zn. Nc 1117/99 krajskému súdu 25. septembra 2000, ktoré musel okresný súd vykonať v spojitosti s podaním námietky zaujatosti, vykonal okresný súd všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu nemohol vykonávať, a preto možno posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľa skončila odstúpením spisu krajskému súdu, aby rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej odporcom (napr. III. ÚS 329/06).

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal aj zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte dochádza alebo porušenie v tom čase ešte trvá (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Sťažovateľ namietal prieťahy v konaní okresného súdu, ktorý vo veci sp. zn. Nc 1117/99 v okamihu podania sťažnosti nekonal už viac ako 7 rokov.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (5. marca 2008) nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prieťahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľom v sťažnosti označené práva. V čase doručenia jeho sťažnosti ústavnému súdu (5. marca 2008) už vo veci sťažovateľa prebiehalo konanie na krajskom súde, proti ktorému sťažnosť nesmeruje.

Zo sťažnosti totiž vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výlučne postupom okresného súdu v konaní sp. zn. Nc 1117/99.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Rozhodnutie o prikázaní konať vo veci podľa osobitných predpisov je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Keďže sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane zastúpený advokátkou sa v návrhu na rozhodnutie sťažnosti nedomáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní krajského súdu, ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa na začatie konania v zmysle čl. 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa touto časťou sťažnosti nemohol zaoberať. Na uvedenú okolnosť bola právna zástupkyňa sťažovateľa navyše upozornená v odpovedi predsedu okresného súdu z 20. decembra 2007, keď uviedol *„ak teda došlo v tejto veci k nejakým prietahom, za tieto nemôže byť zodpovedný Okresný súd v Žiline. Preto je potrebné túto záležitosť riešiť vo vzťahu ku Krajskému súdu v Žiline“*.

K samotným prietahom v konaní okresného súdu:

1. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť

preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Vzhľadom na skutočnosť, že konanie vo veci sp. zn. Nc 1117/99 na okresnom súde zatiaľ trvalo od 22. novembra 1999 (podanie návrhu) do 25. septembra 2000 (zaslanie spisu krajskému súdu), t. j. viac ako 10 mesiacov, neprichádza podľa ústavného súdu do úvahy, aby doterajší namietaný postup okresného súdu signalizoval možnosť kvalifikovať ho po prijatí návrhu na ďalšie konanie ako porušenie označených práv sťažovateľa.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Okrem uvedeného podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Okresný súd predmetnú vec vedenú pod sp. zn. Nc 1117/99 odstúpil krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti 25. septembra 2000 (a odvtedy sa nachádza na krajskom súde, pozn.), teda pred viac ako 7 rokmi, keďže sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 5. marca 2008. Z uvedeného vyplýva, že dvojmesačná lehota sťažovateľovi dávno uplynula, a to bez ohľadu na to, že sťažovateľ sa po celé uvedené obdobie o jeho súdnu vec nestaral, teda nechránil si svoje práva až do doručenia sťažnosti predsedovi okresného súdu (10. decembra 2007).

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť je podaná tiež oneskorene, a preto ju bolo potrebné odmietnuť aj z tohto dôvodu.

3. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2008